

Mikor Mózes azt kéri, hadd láthassa szemtől-szembe az Urat, kérése elutasítatik. Elvonul előtte az Úr, s Mózes csak hátulról pillanthat Rá. Hasonlóképpen a másik nagy próféta, Illés sem láthatja az Urat: átéli a vihart, a földrengést, a tüzet – az Úr azonban nincsen egyikben sem. Aztán egy, az érzékelhetőség határát súroló természeti jelenség, a levegő alig észrevehető

rezdülése figyelmezteti a prófétát arra, hogy a Láthatatlan Isten van jelen előtte.

E Láthatatlan Isten a lehető legegyszerűbben: egy látható emberi életben mutatja meg magát nekünk. Nem valami számunkra idegen alakban, hanem egészen emberi módon közeledik felénk, hogy megértsük Őt. Mi, keresztények Jézus Krisztus emberi életében láthatjuk, érthetjük meg e Láthatatlan Istent.

Karácsony ünnepe a csönd ünnepe. Azé a teremő, titokzatos csöndé, mely a kezdetektől fogva beborítja világunkat. Nem a kegyetlen némaság vagy tanácstalan hallgatás csöndje ez. Az Isten csöndje – beszédes csönd, olyasfajta, amilyen szerelmesek, idős házások vagy igen jó barátok közé ha ereszkedik, azok hálával telnek el. Oly csönd, mint a betegszoba irgalmas csöndje, mely enyhületet és gyógyulást ígér. Személyes, beszédes, barátságos csönd. A csönd, minden párbeszéd bölcsője: megtanít arra, hogy ne féljünk a csöndben élni.

*Bakos Gergely OSB
Sapientia Főiskola*

BESZÁMOLÓ

AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRÜGYI KONFERENCIÁN ELHANGZOTTAKRÓL

Aki követte a könyvtáros levelezőlisták forgalmát, értesülhetett a november 22-23 között - az MKE és az IKSZ rendezésében - az

Országos Könyvtárügyi Konferencia
2012. november 22-23.

Helyszín: Országos Széchényi Könyvtár
Budapest, Budavári Palota „F” épület

Országos Széchényi Könyvtárban tartott Országos Könyvtárügyi Konferenciáról, amelyre Egyesülésünk is meghívást kapott. Az első nap előadásait interneten is követhették az érdeklődők. Az ott elhangzottakról szeretnék röviden beszámolni.

Az első nap előadások, korreferátumok hangzottak el. A levezető elnök Fodor Péter, az IKSZ elnöke volt. Bevezetőjében arról beszélt, hogy ismét paradigmaváltás előtt áll a könyvtáros szakma. Még az

előző paradigmaváltás be sem fejeződött, máris újjal nézünk szembe. A könyvtáraknak ismét új környezetben, új feltételek között kell megtalálniuk a feladataikat, teljesíteni küldetésüket. Ez szükségszerűen átalakulással, változással jár, amit magunknak kell definiálnunk. Jelenleg a második könyvtárügyi stratégia idejében élünk, de ez 2013-ban befejeződik. A konferencia célja, hogy előkészítse az új 5 éves könyvtári stratégiát. A levezető elnök röviden válaszolt azokra a vádakra is, amelyek a Katalisten megfogalmazódtak a konferencia zártsága miatt. A rendező egyesületek nem ki-

hagyni akarják a szakmát a stratégia megalkotásából. A konferencia célja a munka elkezdése, a gondolkodás irányainak meghatározása, aminek mentén a párbeszéd elkezdődhet.

Az első előadó L. Simon László kulturális államtitkár volt, aki úgy látja, hogy általában két kérdéskör foglalkoztatja a könyvtáros szakmát: használói elvárások és az internetes világ kihívásai. Ugyanakkor a kultúrpolitikában a szakmai kérdéseket felülírják a pénzügyi szempontok. Véleménye szerint mindenki egyetért abban, hogy a kultúrára több pénzt kell fordítani. Tisztában kell lennünk azonban azzal, hogy az ország az elmúlt esztendőben többet fordított a kultúrára, mint amit a gazdasági helyzete megenged. Ennek ellenére a jelenlegi finanszírozási szint megtartásán dolgozik.

A könyvtári törvény legutóbbi módosításával azt próbálták elérni, hogy a gyűjtemények helyzete stabilabbá váljon. A legnagyobb változás a megyei könyvtárakat és a kistéleplések könyvtárait érintette. A megyei könyvtárak átkerültek városi fenntartásba, de a feladatok ellátásához szükséges forrásokat állami normatívából biztosítják. Ez azzal járt, hogy a legtöbb helyen a városi és a megyei könyvtár összeolvadt. További intézményi összevonásokat nem terveznek. A kistéleplések könyvtári ellátását is átszervezik, és a megyei hatókörű könyvtárak feladata lesz ennek az ellátórendszernek a működtetése. Mindehhez többletforrásokat fognak rendelni.

Bejelentette, hogy megalakul a Nemzeti Közművelődési és Közgyűjteményi Intézet, melynek minden megyében lesz 4 megbízott munkatársa. Hogy ennek az új szervezetnek mi lesz a feladata, arról nem esett szó.

A jövőképről szólva azt mondta, a könyvtárak a jövőben sem fognak tudni több olvasót vonzani az olvasótermekbe. Ezzel szemben feladatuknak tekinthetik, hogy az interneten keresztül otthonukban szolgálják ki az olvasókat. Erősíteni kell a digitalizálást, a digitális szolgáltatásokat.

Az egyházi könyvtárakról, az EKÉ-ről és az Unitasról Székely-András Bertalan, az EMMI Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságának osztályvezetője beszélt. Az egyházi könyvtárakról a szakajtóban megjelent cikkek alapján ismertette a könyvtárak számát, sokféleségét, az EKÉ-t, és elismerően szólt könyvtáraink munkájáról, szolgáltatásainkról. Külön kiemelte az Unitas portál működését.

Előadásokat és korreferátumokat hallhattunk még a könyvtárak társadalmi hasznáról (Dr. Csépe Valéria, Z. Karvalics László), a felsőoktatási könyvtárakról (Dr. Virágos Márta), az elektronikus szolgáltatásokról, digitalizálásról (Dr. Kokas Károly), a nemzetiségek és kisebbségek könyvtári ellátásáról (Mender Tiborné). Valamennyi előadást a hely szűke miatt sem tudom felsorolni. Az elhangzott előadások célja volt az is, hogy a második napi szekcióról munkáját elősegítse, gondolatokat indítson. Ezt kívánta segíteni egy munkadokumentum is, amit a konferenciát megelőző héten küldtek el a résztvevőknek.

A második napon hat szekcióban folytatódott a munka:

- Digitális írástudás;
- Olvasáskultúra – értő olvasás;
- A könyvtár szociokulturális funkciói – életmód, életminőség;
- Innováció – kutatásfejlesztés – eredmények;
- Magyar könyvtári hálózat – határok nélkül;

• Hagyományos és elektronikus nemzeti kulturális értékek.

Mivel én az utolsó szekció munkájában vettem részt, erről szeretnék röviden beszámolni. A szekció vezetője Sajó Andrea, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója volt.

A témán elgondolkozva legelső kérdésként a kulturális örökség fogalmának meghatározása merül fel. Mi tartozik bele, meddig terjed? Mi tartozik bele a törvény által meghatározott körön túl, és mely könyvtárak gyűjtik azokat? Nemzeti kulturális értékek, regionális értékek, muzeális és nem muzeális dokumentumok egyaránt beletartoznak. A minél teljesebb körű gyűjtés nem lehet egyedül néhány könyvtár feladata, a könyvtárak szélesebb körének ki kell belőle venni a részét, és tulajdonképpen ezt a feladatot már régóta igyekeznek is teljesíteni. Fontos volna azonban ennek a munkának a deklarálása, a gyűjtőköri megosztás koordinálása. Javaslatként fogalmazódott meg, hogy legyen jogszabályi meghatározás arról, hogy mit kell gyűjteni, és ezt a gyűjtőmunkát mely könyvtárak végzik. A gyűjtőkört pedig meg kell osztani. A téma kapcsán elkerülhetetlen volt szót ejteni a köteles példányok ügyéről, a beszolgáltatás problémáiról és a digitális köteles példányok kérdésköréről. A kulturális örökség részét képezik a különféle hagyatékok is, melyek sokszor több részre bontva kerülnek levéltárakba, könyvtárakba, múzeumokba. Állandó kérdés, hogy mit fogadjanak el a könyvtárak, mit őrizzenek meg a hagyatékokból. Elmondtam, hogy az egyházi könyvtárakban is nagyon égető kérdés a hagyatékok befogadása és raktározása. Nagyon hasznos ötletet hallottunk a Petőfi Irodalmi Múzeum gyakorlatából. A hagyatékokat csak részben őrzik meg

fizikai valójában. A hagyatékokból duplumként bekerülő, és sem bejegyzést, sem dedikációt nem tartalmazó könyveket nem őrzik meg, csak a katalógusban jelzik, hogy a kötet az adott személy könyvtárában is megtalálható volt.

Beszéltünk az aukciókon és az internetes aukciós oldalakon megjelenő kulturális örökség részét képező dokumentumok megvásárlásáról is. Ezek figyelése, és a védendő dokumentumok megvásárlása fontos és jelenleg ismét megoldatlan kérdés. Javasoltuk, hogy akár az NKA kebelén belül, de jöjjön létre ismét egy bizottság a szükséges pénzügyi forrásokkal együtt. Ásványi Ilona javaslatát, hogy a kódexek, a legértékesebb dokumentumok minősüljenek műkincsnek, elfogadta és támogatta a szekció. Így jobban biztosítható a szükséges törvényi és fizikai védelem, a rongálásokat pedig a mainál sokkal jobban lehetne szankcionálni.

Hosszan beszéltünk a digitalizálás kérdésköréről is. A kulturális örökség digitális változatát értéknek tekintjük-e? Bánki Zsolt (Petőfi Irodalmi Múzeum) ismertette a MANDA kérdéskörét, azokat a problémákat, amelyek a működését kísérik. Szó esett az EUROPEANA és az ELDORADO projektek, a Magyar Digitalizálási Kataszter állapotáról és példáiról, illetve a szerzői jogi szabályozások hiányosságairól és a könyvtárakat sújtó rendelkezéseiről is. Elhangzott az is, hogy mivel az állam nem finanszírozza a könyvtárak teljes működését, a könyvtáraknak el kell dönteniük, hogy mi az a digitalizált tartalom, amit a könyvtáraknak piacósítania lehet és kell, ehhez pedig a könyvtáraknak üzleti modellt kell készíteniük.

A Könyvtárügyi Konferencián elhangzott valamennyi fontos kérdés, információ

ismertetése egy beszámolóban lehetetlen feladat. A szervezők tervei szerint az előadásokban és a szekciósülésen megfogalmazottak rendszerezett formában a szakmai nyilvánosság elé fognak kerülni szélesebb körű vitára. Úgy gondolom, na-

gyon fontos, hogy mi is figyelemmel kísérjük ezt a munkát, és ahol szükséges meg is szólaljunk könyvtáraink és az egész könyvtárügy jövője érdekében.

Baranya Péter
EKE elnök

ELKÉSZÜLT A VÁCI EGYHÁZMEGYEI KÖNYVTÁR HONLAPJA

„Hiszem, hogy az Úristen ránk bízta mindazt, amit Könyvtárunk megőrzött történelmünk sok-sok megpróbáltatása között, és ami egyáltalán megmaradt. Hiszem, hogy az Úristen bízik bennünk, hogy jó gazdái leszünk a ránk bízott értékeknek, olyan gazda, «aki kincseiből előhoz újat és régít egyaránt.» A most induló honlapunkkal mi is szeretnénk felkínálni kincseinket, féltve őrzött drága könyveinket” – e szavakkal indította útjára Dr. Berer Miklós megyéspüspök 2012. július 16-án, a Kármelhegyi Boldogasszony ünnepén a Váci Egyházmegyei Könyvtár önálló honlapját, mely a <http://konyvtar.vaciegyhazmegye.hu> címen érhető el.

Korábban intézményünkről az egyházmegye honlapjának egy rövid ismertetőjében, az EKE-, az OKGYK-, és a konyvtar.hu weboldalain volt lehetőségünk hírt adni. Hosszú, több éves várakozást követően készülhetett el a könyvtár

saját honlapja. A tervezés folyamán kérdések sora vetődött fel: kinek, milyen céllal, mennyiért, miből, kivel, milyen tartalmakkal készítsük el a weblapot. Lassan azonban megereméltődött az anyagi háttér és körvonalazódtak azok a szempontok, melyek mentén elindulhatott a honlap kivitelezése.

Az egyházmegyei könyvtár honlapját azzal a céllal készítette, hogy felhívja a figyelmet az itt őrzött kulturális örökségre, információt adjon a könyvtárról és annak szolgáltatásairól, segítségére legyen az egyházmegye papságának, híveinek és nem utolsósorban lehetőséget biztosítson mindenkinek a gyűjtőkörünkhöz kapcsolódó tudományos igényű- és informális ismeretek megszerzésére.

A honlapra látogatók megismerhetik a könyvtár történetét, alapítójának személyét, a gyűjteményt és annak ritkaságait. Eligazítást kaphatnak a könyvtár elérhetőségeiről, szolgáltatásairól és azok díjairól.